

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w O. X.Y. (obecnie sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w P.)

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 27 marca 2025 r.

wniosku sędziego X.Y. o zwrot kosztów poniesionych z tytułu udziału w postępowaniu delibacyjnym

na podstawie art. 618j k.p.k. i art. 618e w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907) w zw. z art. 30 § 6 zd. 3 i art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250)

postanowił:

1. przyznać i wypłacić X.Y. ze środków Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego kwotę 45 (czterdziestu pięciu) złotych z tytułu zwrotu poniesionych wydatków w związku z udziałem w postępowaniu prowadzonym w sprawach o sygn. akt I ZI 8/22 oraz II ZIZ 18/23;

2. w pozostałym zakresie wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 9 maja 2023 r. sygn. akt I ZI 8/22 odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Wojskowego

Sądu Garnizonowego w O. X.Y., a kosztami postępowania delibacyjnego obciążył Skarb Państwa.

Po rozpoznaniu zażaleń wniesionych przez prokuratora oraz sędziego X.Y., Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 8 maja 2024 r. sygn. akt II ZIZ 18/23 zaskarżoną uchwałę utrzymał w mocy, zaś kosztami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

W dniu 17 października 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo sędziego X.Y., w którym zwrócił się o zwrot poniesionych przez siebie kosztów:

1. w kwocie 2 000 zł z tytułu konsultacji prawniczych,
2. w kwocie 730,50 zł z tytułu zwrotu kosztów przejazdu, na który składają się m.in.: – koszty przejazdu na trasie O.-Warszawa-O., P.-Warszawa-P.,
 - ryczałt komunikacyjny,
 - należnych diet.

W odniesieniu do kosztów wskazanych wyżej w pkt 2 wnioskodawca wskazał, że koszty przejazdów uwzględniają odległość od miejsca zamieszkania do siedziby sądu, przy przyjęciu stawki za kilometr zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem oraz pojemności silnika pojazdu powyżej 900 cm³, a także koszty dojazdu komunikacją PKP na trasie O.-Warszawa-O., P.-Warszawa-P.. W zakresie diet oświadczył, że występuje o połowę diety bowiem każdorazowy okres podróży nie przekroczył 12 h. Z kolei ryczałt komunikacyjny dotyczy dwukrotnego skorzystania z tej formy transportu w Warszawie.

W uzupełnieniu wniosku wskazał, że odległość między jego miejscem zamieszkania a siedzibą sądu wynosi ok. 225 km. Trzykrotnie uczestniczył w posiedzeniach Sądu Najwyższego i jeden raz zapoznawał się z aktami w Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny jedynie w części.

Do postępowania w przedmiocie zwrotu kosztów postępowania delibacyjnego dotyczącego sędziego sądu wojskowego, na mocy odesłań zawartych w art. 30 § 6 zd. 3 i art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250) oraz art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz.

334 i 1907) znajdują odpowiednie stosowanie przepisy działu XIV kodeksu postępowania karnego.

Do kosztów postępowania należą koszty sądowe oraz uzasadnione wydatki stron, w tym w z tytułu ustanowienia jednego obrońcy lub pełnomocnika (art. 616 § 1 k.p.k.). Jakkolwiek możliwe jest zaliczenie kosztów pomocy prawnej (konsultacji prawniczych) do kategorii „uzasadnionych wydatków stron”, to jednak niezbędne jest wykazanie przez stronę, że taki wydatek rzeczywiście został przez nią poniesiony. W niniejszej sprawie wnioskodawca oświadczył wprawdzie, że poniósł takie koszty w kwocie 2 000 zł, lecz takiego wydatku w żaden sposób nie udokumentował, a złożone w powyższym przedmiocie oświadczenie nie jest wystarczające. Oczywiste jest bowiem, że wydatki poniesione na usługi prawnicze są rejestrowane, co powoduje, że nie powinno być problemu z ich udokumentowaniem. Z tego powodu kwota ta nie została uwzględniona przez Sąd w niniejszym postanowieniu.

Do kategorii uzasadnionych wydatków stron należy również zaliczyć należności przysługujące stronie w związku z jej udziałem w postępowaniu. Zgodnie z art. 618j k.p.k. należności te przyznaje się w wysokości przewidzianej dla świadków. Przepis art. 618e k.p.k. stanowi, że w przypadku świadka zatrudnionego w ogranie władzy publicznej, jeżeli powołany został do zeznawania w związku z tym zatrudnieniem, służy prawo do należności na zasadach określonych w przepisach regulujących wysokość i warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2190), zwanego dalej „rozporządzeniem”, takiej osobie przysługują diety (§ 2 pkt 1), zwrot kosztów przejazdów (§ 2 pkt 2 lit. a), zwrot kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej (§ 2 pkt 2 lit. b), zwrot kosztów noclegów (§ 2 pkt 2 lit. c) oraz innych niezbędnych udokumentowanych wydatków (§ 2 pkt 2 lit. d).

Z dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy wynika, że X.Y. był obecny na posiedzeniach Sądu Najwyższego w dniach: 2 marca 2023 r. (k. 41), 26 kwietnia 2023 r. (k. 71) i 8 maja 2024 r. (k. 130). Oprócz tego dwukrotnie zapoznawał się w czytelni z aktami sprawy w dniach 17 i 21 kwietnia 2023 r. (k. 60 i 66).

Odnosząc się do zgłoszonego przez wnioskodawcę żądania zwrotu kosztów przejazdów z miejsca zamieszkania do siedziby sądu przepis § 3 ust. 2 rozporządzenia przewiduje możliwość uzyskania zwrotu kosztów przejazdu w wysokości udokumentowanej biletami lub fakturami obejmującymi cenę biletu środka transportu, z uwzględnieniem przysługującej ulgi na dany środek transportu. Z kolei § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia przewiduje możliwość uzyskania zwrotu kosztów przejazdu w wysokości stanowiącej iloczyn kilometrów przez stawkę za jeden kilometr przebiegu nie wyższą niż określona w odrębnych przepisach. W takim przypadku możliwe jest przedstawienie pisemnego oświadczenia o dokonanym wydatku i przyczynach braku jego udokumentowania (§ 5 ust. 3 rozporządzenia). X.Y. w złożonym wniosku nie wskazał, jakim środkiem transportu odbył te przejazdy, a od tego zależy wysokość należności jaka może zostać mu przyznana, w zależności od tego, czy przejazdy te odbywał komunikacją publiczną czy samochodem. Od sposobu realizacji przejazdu zależy też wymagana forma jego udokumentowania. Wątpliwości też budzi informacja wskazana we wniosku, zgodnie z którą przejazdy te odbywał na tracie O.-Warszawa-O., P.-Warszawa-P., przy czym nie jest wiadome, na jakiej trasie odbywał poszczególne przejazdy.

Oczywiste jest przy tym, że zważywszy na fakt możliwości zwrotu rzeczywiście poniesionych wydatków, konieczne jest przedstawienie przez wnioskodawcę dowodów ich poniesienia, gdyż równie oczywiste jest, że wydatki te mogą być różne, choćby w związku ze zmieniającymi się cenami biletów PKP, czy różnymi cenami biletów PKP na różne pociągi kursujące na tej samej trasie. W takiej sytuacji to wnioskodawcę obciąża obowiązek przedstawienia dowodów na okoliczność poniesienia określonych wydatków związanych z zakupem biletów, a rola sądu ograniczona jest do ich weryfikacji. Z treści wniosku wynika natomiast, że wnioskodawca oczekuje, że to sąd będzie poszukiwał i ustalał koszty jakie on sam poniósł. Tego rodzaju rola sądu nie jest przewidziana w obowiązujących przepisach. Skoro sam wnioskodawca nie zachował dowodów poniesienia wydatków na bilety

PKP, biletów tych nie zachował i w związku z tym nie jest w stanie wskazać konkretnej należności z tego tytułu, to jasne jest, że wiedzy o tych okolicznościach, doniosłych z punktu widzenia rozstrzygnięcia żądań, nie może mieć sąd orzekający o kosztach. W związku z tym zwrot należności w tym zakresie nie może zostać wnioskodawcy przyznany.

Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia osobie, do której stosuje się przepisy powołanego rozporządzenia, przysługuje dieta na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia wynosząca 45 zł. Z kolei § 7 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia przewiduje, że w przypadku podróży trwającej mniej niż 8 godzin należność ta w ogóle nie przysługuje, natomiast w przypadku podróży trwającej od 8 godzin do 12 godzin przysługuje ona w wysokości 50% diety. Tymczasem wnioskodawca oświadczył, że „každorazowy czasookres jego podróży nie przekroczył 12h”, niemniej nie jest wiadome, czy był on dłuższy niż 8 godzin, bowiem wypadku podróży trwającej krócej niż 8 godzin, żądanie przyznania połowy diety nie mogłoby zostać uwzględnione. Należy też wskazać, że odbycie podróży na trasie O.-Warszawa-O. i wzięcie udziału w posiedzeniu jest możliwe w czasie do 8 godzin. Gdyby wnioskodawca wskazał godzinę rozpoczęcia i zakończenia podróży, to tego typu wątpliwości by nie powstały. W tej sytuacji żądanie wypłaty diet za pobyt w Warszawie nie może zostać uwzględnione.

Zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia, za każdą rozpoczętą dobę pobytu w podróży służbowej przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu środkami komunikacji miejscowej w wysokości 20% diety, a więc w wysokości 9 zł (20% x 45 zł). Z oświadczenia X.Y. wynika wprawdzie, że korzystał z dojazdów środkami komunikacji miejscowej dwukrotnie, nie mniej z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wynika, że był obecny w siedzibie Sądu Najwyższego pięciokrotnie. Z istoty ryczałtu komunikacyjnego wynika natomiast, że przysługuje on niezależnie od faktycznie poniesionych z tego tytułu wydatków. W związku z tym wnioskodawcy przysługuje należność w wysokości 45 zł (5x 9zł za każdą rozpoczętą dobę podróży krajowej).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]

